

21 май - Изге Болгар шөкер эңыены

МАГЪПУМАТ

Вестник

16+
cdum.ru

Печатный орган Центрального духовного управления мусульман России

رمضان рамазан 1443 г. хиджри

№2 (216) 2022 г.

ИД АЛЬ-ФИТР - ДЕНЬ ВОЗДАНИЯ ЗА БЛАГИЕ ДЕЛА

Праздник «Ураза-Байрам» – огромная радость для мусульман всего мира. Закончился Священный месяц Рамазан, завершён Пост – одно из главнейших предписаний Всевышнего.

2 мая Шейх-уль-Ислам, Верховный муфтий, Председатель ЦДУМ России Талгат Сафа Тажуддин с минбара Соборной мечети города Уфы «Ляля-Тюльпан» обратился с поздравлени-

ями к правоверным братьям и сестрам и провёл праздничное богослужение. Миллионы мусульман смогли посмотреть прямую трансляцию проповеди на федеральных и республиканских телевизионных каналах.

В столице Башкортостана – солнечное весеннее утро. В мечети и на площади перед ней собрались уфимцы и гости города, среди них люди разных националь-

ностей, объединённые верой в Аллаха. Рядом с минбаром – ближайшие сподвижники Верховного муфтия и почётные гости: Глава РБ Радий Хабиров; руководитель Администрации ЦДУМ России, председатель РДУМ РБ, муфтий Мухаммад Тажуддин; ректор Российского исламского университета ЦДУМ России Артур Сулейманов.

Продолжение на стр. 2-6

Продолжение. Начало на стр. 1

Шейх-уль Ислам Талгат-хазрат приветствовал всех, кто по зову веры и души пришел в Дом Аллаха, чтобы разделить радость светлого праздника с единоверцами. Талгат Сафа Таджуддин зачитал обращения к мусульманам от Президента России Владимира Владимировича Путина и Председателя Правительства РФ Михаила Владимировича Мишустина, передал поздравления от глав регионов, от депутатов Государственной Думы РФ и сердечно поблагодарил за добрые пожелания.

«Молим Вседержителя о добром здравии, о твердости духа и воли, о ниспослании Его благословенной помощи всем руководителям нашей страны... Выражаем искреннюю благодарность за их сплоченность, единство решений и действий в этот исторический, переломный период строительства новой многополярной эры в истории всего человечества. Молим Всевышнего о наших воинах, надежных защитниках Отечества, в особенности за тех, кто исполняет свой священный долг перед Родиной во время проведения специальной военной операции на Украине для защиты мирного населения ДНР и ЛНР, демилитаризации и устранения угрозы возрождения нацизма в этом многострадальном крае.

Ведь они берут славный пример от своих отцов и дедов, которые с Верой, Надеждой и величайшей Любовью ко Всемогущему Творцу, и

в благодарность Ему за священный дар Жизни и Родины, не дрогнули, выстояли! И 77 лет тому назад, ради своих детей, внуков и будущих поколений потомков, достигли в Берлине логова фашистского зверя и добились Великой Победы в Великой Отечественной войне с почти всеевропейскими полчищами германского фашизма!

Когда у соседа не только колорадские жуки, но уже полчища крайних националистов и неонацистов на протяжении целых 8 лет, в 2 раза дольше чем даже в годы ВОВ, ведут планомерное братоубийственное кровопролитие и геноцид на многострадальной земле Донбасса. И это все, при прямом потворничестве США и стран Запада, дошло до расширения присутствия военной машины Североатлантического блока НАТО вплотную к западным границам нашей Родины.

Эта завистливая традиция Запада в отношении нашей единой великой державы повторяется почти каждое столетие. Сколько бед, крови и слез пролилось на Земле. Возгордился фараон, а может Даджал...

يَقَارُونَ وَفِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مُوسَى بِالْبَيِّنَاتِ
نَاسْتَكْبِرُوا فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانُوا سَابِقِينَ

«И Каруна и Фараона и Хамана Мы наказали уже в этом мире. И пришел к ним Моисей с ясными знамениями (доказательствами), а они возгордились на Земле (не имея на это право) и не оказались они опередившими – избежавшими Нашего наказания».

Продолжение на стр. 3-6

Мусульманам России!

Уважаемые друзья!

Поздравляю вас с Ураза-байрамом.

Этот древний, значимый для каждого мусульманина праздник, который знаменует окончание священного месяца Рамадан - символизирует приверженность гуманистическим идеалам, благочестию и милосердию. Обращает верующих к истокам ислама, к высоким нравственным ориентирам, лежащим в основе всех мировых религий.

Опираясь на непреходящие духовные ценности, российские мусульмане вносят достойный вклад в укрепление межнационального мира и согласия в обществе, сохранение культурного многообразия, отстаивание приоритетных интересов нашей страны.

Желаю вам здоровья, счастья, энергии и сил для свершения благих, добрых дел.

В. Путин

Уважаемый Верховный муфтий!

Примите мои поздравления с праздником Ураза-Байрам.

Ид аль-Фитр символизирует завершение священного месяца Рамадан, который все мусульмане провели в молитвах и добрых делах. Большого уважения и признания заслуживает просветительская и благотворительная деятельность российской уммы, которая направлена на оказание помощи и поддержки нуждающимся, духовно-нравственное воспитание молодежи, сохранение обычаев и традиций.

И сегодня особенно ценен ее вклад в укрепление межнационального и межкультурного мира и согласия, противодействие ксенофобии и экстремизму, в эффективное взаимодействие с органами государственной власти и институтами гражданского общества.

В этот светлый день желаю Вам и всем мусульманам процветания и мира, здоровья и благополучия.

М.Мишустин

Продолжение. Начало на стр. 1-2

Дорогие братья и сестры! Газиз кардәшләрем!

Завершился священный месяц Рамазан – благословенный месяц соблюдения Великого Поста, который, как известно, был предписан в качестве важнейшего столпа Веры не только мусульманам, но и последователям всех посланников божьих и пророков, и это убедительно свидетельствует о едином божественном источнике Откровения всему Человечеству, о единстве верующих. Ведь в этом году, вместе с нами, и даже больше месяца постились и наши православные соотечественники. По воле и милости Всевышнего Господа миров мы стремимся к очищению телесному и укреплению стойкости в испытаниях жизни соблюдением поста, а к духовному очищению и профилактике от греха – покаянием! Мы сердечно поздравляем всех наших православных соотечественников во главе с его Святейшеством Патриархом Московским и всея Руси Кириллом. Искренне желаем доброго здоровья и благословенной помощи Всевышнего в благородном пастырском служении ради мира и согласия, братского соработничества всех народов и последователей традиционных конфессий нашей великой державы – России и всего великого нерушимого СНГ - наших ближайших соседей и всех союзников во всем мире!

Ведь еще в раю пост был предписан, когда Адаму сгс нашему праотцу и матушке Хава мир им, –было запрещено с одного лишь дерева вку-

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى
الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

шать, запрет был и там. В Коране мы видим:

«О, уверовавшие! – говорит Всевышний Аллах Субханаһу ва Тағала в Священном Коране, – Предписан Вам Пост, подобно тому, как был он предписан тем, кто был раньше вас. Быть может, преисполнитесь вы еще большим богобоязненным благочестием...!» (Сура аль-Бакара, аят 183).

Именно соблюдение Поста есть Богом данный священный обряд испытания искренности человека и твердости его веры в своего Творца, несомненно и в свое предназначение в этом мире.

Да, веры! Ибо только человек, безусловно и беззаветно уверовавший в Единого Создателя, в состоянии в течение целого месяца строго и неуклонно соблюдать Пост, воздерживаться не только от хлеба насущного, но неколебимо веря в Высшую Мудрость Создателя, благоговейно надеясь на Его милость и довольство старается он соблюдать этот божий карантин на грехи и дурные поступки.

Целый месяц мы ревностно соблюдали Пост, проникнутые глубоким осознанием того, что это важнейший столп ислама – смирения и Веры и его установления предписаны нам Самим Создателем в Священном Коране! И потому соблюдение Поста есть великая честь и достоинство для каждого искренне верующего человека! И в то же время и показатель, вернейший показатель, что ты жив и здоров, и телесно и духовно и душевно. С покаянием и надеждой мы, с позволения Всевышнего Аллаха в этом благословенном месяце, глубоко проникаемся сознательной богобоязненностью и благочестием.

Пост должен пробуждать нас от беспечного отношения к себе и равнодушия к окружающим! Оба этих явления: и беспечное отношение к себе и к своему здоровью, к своей жизни, каждому дню, каждому часу, секунде своей жизни и равнодушие к окружающим – это ведь беда! Настоящий человек, здравомыслящий человек и тем более верующий человек не может быть, не должен быть беспечным и равнодушным.

Продолжение. Начало на стр. 1-3

"ما أمن بي من بات شبعاناً و جاره جانع إلى جنبه و هو يعلم" (رواه الطبراني في الأوسط)

«Ущербна и неискренна вера того, кто засыпает сытым, зная, что сосед его голоден»! – заповедал нам Посланник Аллаха (с.г.в.).

Целый месяц, каждый год Аллаh Субханаһу ва Тагаля такую профилактику т.е. ТО – техничеcko-духовный осмотр для разума и для души и тела предписал Господь всем уверовавшим. Несомненно, это испытание и подготовка ко всем превратностям жизни в этом бренном мире, когда у некоторых, а частенько и у многих пределы жизни, интерес к ней и привязанности ограничены пределами «как насытится, а потом как отвалится или похудеть».

Дорогие братья и сестры! Газиз кардэшларем!

Соблюдение Поста – это не только и даже не столько голодание, сколько божий, предупредительно-побудительный укольчик для активного пробуждения добрых чувств сострадания и милосердия к ближнему и ко всем Его созданиям, для подтверждения и укрепления любви ко Всевышнему, к людям, к окружающему миру. Ведь все в этом мире все создано ради него - достойного Наместника Бога на Земле – ради Человека! А это не только звучит гордо, но и должно подтвердиться жизнью его на Земле, хотя бы частью ее пред Господом своим и творениями Его Всемилоостивого!

И, несомненно, что все это должно проявляться через добрые дела, через бескорыстную помощь всем, кто нуждается в ней, всем страждущим, и не только во время Рамазана, не только во время Поста!!!

Именно поэтому, после окончания благословенного Рамазана – Месяца Молитвы, Терпения, благочестивых помыслов и добрых дел, каждый мусульманин должен раздать фитра Садака, т.е. очистительную милостыню, равную, как минимум, дневному пропитанию человека. Почти что 2 миллиарда правоверных мусульман, Альхамдулиллаһ в мире. В один день, праздничный день – всем собраться и помочь хотя бы стоимостью однодневного пропитания, а состоятельные люди, которым обязателен закят с имущества, т.е. это 1/40 часть с того достатка, которая в течении года не употребляется на повседневно-

ные нужды – состоятельные обязательно должны раздать из него 1/40 часть достатка, бедным, неимущим и сиротам. И это обязательно, также как пост, также как молитва, как хадж. Раз Всевышний удостоил тебя достатком, то несомненно ты должен осмотреться вокруг и на родных и близких, и на соседей, односельчан и соотечественников: кто нуждается, кто бедный, в особенности с заботой присмотреться к сиротам. Даже студентам и несомненно, вынужденным беженцам, потерявшим кров и достаток – ты должен выделить из закята – очистительной милостыни достойную часть!

Вот так! – вменив нам в нашу строгую религиозную обязанность, неукоснительное соблюдение Поста, на практике, Всевышний Господь учит нас состраданию и милосердию.

Благодарная хвала Аллаху! По бесконечной милости Его и благодати, мы, в очередной раз соблюдая с великой радостью и благоговением Пост, смогли вновь успешно пройти это непростое Божие духовно-физическое испытание и практику для нас. Расширив и углубив эту практику духовного самоочищения и возвышения достоинств человека, мы получили еще один прекрасный урок жизни в братстве и солидарном участии в нуждах и заботах друг друга, и укрепив с Божьей помощью свою волю, достигли мы благословенного Праздника – Ураза-байрам.

В священных аятах Корана говорит Всевышний Творец:

...يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُم وَلِعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

«Желает вам Господь только об-

легчения. Не желает Он вам трудностей, а лишь бы завершили вы предписанные дни Поста и восславили Аллаха за то, что наставил Он вас на путь истинный. Быть может, возблагодарите вы Его»! (Аль-Бакара, аят 185).

И мы благодарны Ему Всемилоостивому и Милосердному Господу миров! На все санкции и ограничения Запада есть у нашей державы не только гиперзвуковые помехи, но моментальный ответ – это пост, предписанный всем уверовавшим Всемогущим Создателем и Творцом, есть у нас кроме Запада и Восток... и Ближний, и Средний и Дальний! А Судным Днем не может грозить, тем более устрашать им, или повелевать никто! Кроме Господа миров - Властителя Судного дня и Повелителя!

الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ

«Но Его Бесподобно - ни сон, ни дремота не берет»!!!

فَلَنْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ * اللَّهُ الصَّمَدُ * لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ *
وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ

«Ведь Он Один и Един, Не Нуждающийся ни в ком и ни в чем Господь миров Всемогущий! Не родил Он, и не был рожден Он. И никто и не один, и даже все вместе никогда не был и не были и не смогут быть равными Ему». Тысячелетия и века истории Человечества и каждая пылинка и даже соринка, Земля и Небеса, Вселенные... кроме еще ангелов и людей уверовавших и джиннов, они все – Свидетели единства и могущества Его, всеобъемлющей Милости и Милосердия Его!

Продолжение на стр. 5-6

Усомнившиеся в этом, давно уже канули в лета – фараоны, карлы великие и малые, и наполеоны в торти-ки превратились, да и Гитлер капут!

Газиз кардэшларем! Дорогие братья и сёстры!

В эти благословенные дни мы возносим Ему – Господу миров благодарные молитвы и наш священный долг помянуть доброй молитвой наших родителей, духовных наставников, наших предков и всех тех, кто служил сохранению Веры и Отчизны в трудные годы нашей истории. Особой молитвы и благодарности достойны наши врачи, доктора, стойко стоящие в борьбе с мировой бедой пандемии коронавируса. Сколько сил и труда, и средств государство на это тратит, и Альхамдулиллаh, все меньше и меньше распространение пандемии и ниже уровень ограничений.

Дорогие соотечественники! Газиз ватандашларым!

Жизнь целого поколения прошла со дня долгожданной и выстраданной Победы над вероломным врагом – коричневой чумой фашизма. Мы не забыли и не вправе забыть грозные уроки Великой Отечественной войны, в которой народы нашей Отчизны, наши отцы и матери, деды и прадеды с достоинством и мужеством защитили Родину, отстаивали мир и свободу.

Наши отцы и деды – доблестно сражались на полях Великой битвы с фашистской Германией. Миллионы, миллионы из них отдали свои жизни за победу. Муса Джалиль и сотни, тысячи других героев Великой Отечественной войны – достойный пример любви к Отечеству многим поколениям мусульман. Сложившаяся веками патриотическая позиция духовенства традиционных конфессий нашей страны и верующих, взаимопонимание и взаимоуважение народов, их дружба и согласие, прошедшие испытания в тысячелетней истории нашего Отечества, не позволили, вопреки планам гитлеровских стратегов, расколоть наше единство в час испытаний.

Все народы нашей страны встали на священную борьбу с германским фашизмом. Вековые духовно-нравственные устои и принципы традиционных конфессий способствовали укреплению единства наших народов перед лицом агрессора, позволи-

ли выстоять и победить. Мощь, силу духа и нравственных устоев были вынуждены признать и гонители Веры. Слава Богу, выстояли! Сражались и победили!

Все народы нашей страны, последователи традиционных конфессий, забыв унижения и обиды на власть за послереволюционные гонения, встали на защиту Отечества!!! Ибо твердо знали, что государство, держава – это не только партия и вожди, а прежде всего Родина – Мать! А Мать и Родину не выбирают, и любовь к Родине – есть составная часть нашей Веры!

Дорогие правоверные и православные братья и сестры!

Дорогие, бесценные соотечественники и вольные граждане – рабы только Божие!

Добрые люди - дети Адама и Евы! Достойные наместники Создателя и Творца на Земле и на небесах!

Есть у нас Бог. Один и Един Он для всех! В Него – Единого Господа, Всемогущего Создателя мы веруем. Он распускает! Хотя предполагающих появилось не мало...

И только одна, единая у нас Родина. И у каждого на планете она своя! Другой у нас на Земле нет., но есть вечность пред ликом Его! Веками судьба от Всевышнего объединила нас – 193 больших и малых народов России на земле нашей Отчизны. Совместно деля ее радости и горести, защищая от иноземных нашествий, наши предки сохранили нам единую Родину, завещали хранить мир и согласие.

И даст Бог, в единстве и сплоченности, все вместе, мы выдержим и эти испытания, выпавшие на долю нашего Отечества сегодня...

Дорогие братья и сестры!

Всецело поддерживая меры государства по укреплению единства страны для действенного отпора вероломным силам международного терроризма и антихриста – даджала, мы, мусульмане России, вместе с нашими православными соотечественниками и последователями традиционных конфессий нашей страны и впредь будем вносить достойный вклад в сохранение мира, единства и могущества и дальнейшего процветания нашей Великой державы – России!

И несомненно, в воспитании достойных потомков - нашей молодежи

с искренней верой в Бога и на основе традиционного духовно-нравственного наследия наших предков - первой священной обязанностью и долг духовенства всех традиционных конфессий и государства единой, святой Руси, всех нас – россиян!

Более сотни народов и последователи всех традиционных конфессий, веками живем мы в мире и согласии на земле нашей великой Отчизны! И в этом многим, у кого есть совесть и разум, достойный пример мира и согласия между народами и цивилизациями мира!

Указано в досточтимом Коране:

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

«Подлинно, уверовавшие в Единого Бога -братья. Приводите в добрый порядок взаимоотношения между вашими братьями. Побойтесь Господа - может удостоитесь милости Его». (аль-Хушурат, аят 10).

Помня это, согласно веры и совести, нам необходимо жить в этом мире со всеми родными и близкими, друзьями и соседями, со всеми соотечественниками во взаимном уважении, мире и согласии.

وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ

«И помогайте друг другу в добродетелях и благочестии, но не помогайте в грехе и вражде, убойтесь Всевышнего! Подлинно Господь силен в наказании!»! (аль-Маида, аят 2)

Именно поэтому, мы не приемлем гордыню, спесь, экстремизм и терроризм, когда насилием и враждой пытаются натравить народы и страны, божьи создания друг против друга!

А Всевышний Создатель напоминает нам:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ

«Подлинно создали Мы вас от одного отца и матери и сделали вас (различными) народами и племенами, дабы вы познавали друг друга. Истинно, наидостойнейший из вас пред Господом, наибогобязанный из вас!»! (аль-Хушурат, аят 13).

Дорогие братья и сестры!

Газиз кардэшларем!

Сегодня день радости – Ураза-Байрам - день праздника завершения Поста священного месяца Рамазан.

Окончание на стр. 6

Окончание. Начало на стр. 1-5

Досточтимый Посланник Всевышнего Мухаммад (с.г.с.) благовествует:

إِذَا كَانَ يَوْمُ الْعِيدِ وَخَرَجَ النَّاسُ إِلَى الْجَنَّةِ يَنْظُرُ اللَّهُ تَعَالَى إِلَيْهِمْ وَيَقُولُ: يَا عِبَادِي، لِي صُنْعَتُمْ وَ عَلَى رِزْقِي أَفْطَرْتُمْ وَ إِلَيَّ صَلَّيْتُمْ، فَفُؤِمُوا مَغْفُورًا لِدُنُوبِكُمْ مَا تَقَدَّمُوا وَ مَا تَأَخَّرُوا.

«и в день Праздника разговенья, когда люди направляются в мечети для совершения праздничной молитвы, скажет Всевышний Аллах обращаясь к ним: «О создания мои! Ради Меня вы постились, Мной данным пропитанием разговелись... С надеждой на Мою милость совершили молитву! Встаньте же и идите... прощены ваши прежние и будущие прегрешения и ошибки».

Завершая проповедь, Верховный муфтий пожелал всем милости и благодати Всевышнего, выразив надежду, что не только «Ид-аль-Фитр», но другие великие праздники будут способствовать укреплению единства уммы. Среди них – предстоящий юбилей – 1100-летие принятия Ислама Волжской Булгарией.

Спустившись с минбара, Шейх-уль-Ислам возглавил молитву. После праздничного намаза Верховный муфтий предоставил слово Главе Республики Башкортостан Радию Хабирову, который поздравил мусульман с праздником «Ураза-Байрам».

В своем выступлении Радий Фаритович, в частности, подчеркнул: «Мы молимся за здоровье и благополучие наших родных и близких, за мир и спокойствие в стране, в Башкортостане... Молимся за воинов, которые защищают нашу страну и борются с фашизмом на Украине. Духовное богатство, которое оставили нам предки, мы обязаны передать нашим потомкам!»

Уважаемые друзья! Сегодня я хочу поблагодарить вас за добрые дела и поддержку нуждающихся. За вашу мудрость, светлые мысли и умение противостоять испытаниям. Позвольте пожелать вам мира и благоденствия, семейного благополучия и крепкого здоровья!

Һезгә ысын күнелдән ныклы һаулык һәм ғайлә бәхете теләйем. Байрам менән!».

Верховный муфтий пожелал высокому гостю успехов в неустанной работе на благо республики и страны, в благородном служении во имя процветания и могущества нашей великой Отчизны - России!

МЕЖДУНАРОДНАЯ АКЦИЯ «САД ПАМЯТИ»

Накануне Дня Победы на территории Военно-патриотического парка культуры и отдыха Республики Башкортостан «Патриот» в Чишминском районе РБ состоялось мероприятие под эгидой международного проекта «Сад памяти», инициированного Президентом России В.В.Путиным в 2020 году. Её цель – высадить 27 млн деревьев и тем самым увековечить память о погибших во время Великой Отечественной войны.

Более 500 человек приняли участие в событии: Глава РБ Радий Хабиров; председатель Комитета Совета Федерации по науке, образованию и культуре Лилия Гумерова; Шейх-уль-Ислам Талгат хазрат Таджуддин; Главный раввин г.Уфа и РБ Дан Кричевский; контр-адмирал Батергарай Зулькарнаев; председатель Курул-

тая РБ К.Б. Толкачев, члены Правительства РБ, ветераны боевых действий, курсанты, кадеты, юнармейцы, представители молодежных общественных организаций. В «Аллее героев» было высажено 50 елей, посвященных прославленным воинам – уроженцам Башкирии, заложен «Лес Победы» из 400 лип.

«ИХЛАС» ОТКРЫЛ СВОИ ДВЕРИ

Дом Аллаха в деревне Юкаликулево Кигинском районе строился долго: фундамент здания был заложен еще в 2012-м, но затем возникли трудности. За последние два года, объединенные активистами местной религиозной организации, односельчане вместе с сельскохозяйственным производственным кооперативом – колхозом «Ай» собрали необходимые средства, и вот красивая, уютная мечеть готова принять верующих.

6 мая, торжественную церемонию открытия посетили почетные гости: Шейх-уль-Ислам Талгат-хазрат Сафа Таджуддин; депутат Государственного Собрания – Курултая Республики Башкортостан Светлана Туразянова; глава Администрации Кигинского района Зухра Гордиенко; имам-мухтасиб Кигинского района Марсель Гибадуллин. Конечно же, на праздник пришли жители Юкаликулево во главе с председателем махалли «Ихлас» Шамилом Шариповым и имам-хатыбом ММРО Артуром Гильмановым.

Активные участники строительства получили из рук Верховного муфтия и главы района благодарственные письма и медали ЦДУМ России «Аль-Игтисам» («Сплоченность») за большой вклад в духовно-нравственное возрождение общества.

Талгат-хазрат Сафа Таджуддин обратился к единоверцам с отеческим наставлением, в котором, в частности, сказал: «Ме-

четь – это олицетворение всего доброго, хорошего, что несет в себе истинный Ислам. Это центр духовного сплочения людей». Шейх-уль-Ислам передал мусульманской общине флаг старейшего духовного управления страны и после разрезания символической ленты возглавил намаз в новой мечети.

Глава Администрации Кигинского района Зухра Гордиенко высоко оцени-

ла значение радостного события: «Когда дело, большое и важное, претворяется в жизнь без привлечения средств государства, а только силой народной воли, я называю его уникальным... Мечеть станет местом притяжения для многих людей, возможно, и жителей близлежащих деревень. Надеюсь, что на нашу землю снизойдет особая благодать».

МӘСЕТ ТӨЗӨҮЗӘ КАТНАШЫУ

Мәсеттәр – Аллаһ Тәғәләнең ер өстөндә булған йорттары. Кем Аллаһты һөйә, ул Уның мәсеттәрен дә һөйә. Мәсет бит уның һөйөклөһөнөң йорто. Шуға күрә, ул нисек тә булһа күберәк вақытын яратқан Раббыһының йортоңда үткәрергә тырыша, Ер өстөндә королған һәр мәсет Аллаһ Тәғәләгә кәзерле. Шуға күрә лә Аллаһ Тәғәләнең йорттарын емереү, мәсеттәрҙең эшмәкәрлегенә аяк салыу, мәсетте торғозусыларға каршы көрәшеү иң куркыныс гонаһтарҙан һанала. Ундайҙарға Аллаһтың вәғәзәһе бик каты. Аллаһ йортон һалырға ярзам итеү – ул үзенең йәннәттә өй һалыу. Шуға ла был мөмкинлектә кулдан ысқындырмайынса, һәр кем күпме булһа ла өлөш индерергә тырышыһын ине.

Аллаһы Тәғәлә Изге Көрһәндә әйтә: **Иннәмә йәғмуру мәсәәджидә-ллаһи мәй әәмәнә билләһи үәл-йәүмил-әәһири үә акаамә-ссаләтә үә әтә-ззәкәтә үә ләм йахшәйллә-ллаһа фәғәсәүләә’икә әй-йәкүүнүү минәл-мүһтәдиин.** - «Аллаһтың мәсеттәрен Аллаһка һәм Әхирәт көнөнә иман килтергән һәм намаздарын вақытында укып зәкәттәрен биргән, һис кемдән куркмайынса Аллаһынан ғына курккан кешеләр төзә. (Мәсеттәрҙе һәр яклап төзөкләндереү) эштәрен эшләгән кешеләрҙең һизәйттә булыуҙары шәят өмөтлө». (Әт-Тәүбә сүрәһе, 18 аятының мәғәнәһе).

Был аятта Аллаһы Тәғәлә мәсеттәрҙең дәрәжәһен аңлата: мәсеттәр - Аллаһ йорттары, унда Аллаһка ғибәҙәт кылалар, Аллаһтың ололайҙар, бөйөкләйҙәр, тип әйтә. Аллаһ Тәғәлә әйтә: **Үә әннәл-мәсәәджидә лилләһи фәләә тәдгүү мәғәл-лааһи әхәдәә.** - “Мәсеттәр Аллаһ Тәғәләнеке, Аллаһтан башка һис кемгә доға, ғибәҙәт кылмағыз”. (Ендәр сүрәһе 18 аят).

Был аяттан күренгәнсә, мосолмандарҙың иң лайыҡлы ғәмәлдәренән береһе - мәсеттәр төзөү. Икенсе аятта Аллаһы Тәғәлә әйтә: **Фии бүйүүтин әзинә-ллааһу әң турфәғә үә йүзкәра фииһәсмүһү йүсәббихү ләһү фииһә билғудүү-йүү-үәл-әәсааль.** Мәғәнәһе: «Ул яҡтылык биреүсә шәм мәсеттәрҙе булып, Аллаһ бойорзо ул мәсеттәрҙе зурзарға һәм Аллаһ исемен зекер итергә, ул мәсеттәрҙе Аллаһка тәсбиһ әйтерҙәр иртәләрҙә үә кистәрҙә». Ән-Нур сүрәһе, 36-сы аят.

Безең кәзерле ата-бабаларыбыз - мәсеттәрҙең абруйын, дәрәжәһен белеп, уларҙы төзөү өсөн ярзам итергә ашыҡкандар, барлык кәрәкле милекте Ваҡф сифатында (Аллаһка бағылған милек, байлығы

итеп) биргәндәр. Пәйғәмбәрәбез Мөхәммәд салләллаһу ғәләйһи үә сәлләм Мәккәнән Мәзинәгә хижрат кылғас, иң беренсе эш итеп мәсет һала. Ни өсөн ул үзенә йорт төзөмөгән? Эш шунда шул, мәсеттәр – кешеләр йәмәғәт менән биш тапкыр намаз укый торған, туғанлык ептәре нығыта торған урын. Бынан тыш, бай һәм ярлы, көслө һәм көсһөз кешеләр бер сафка басқас, улар араһында кәрзәшлек, бер-береһенә мәрхәмәтлелек хисә көсәйә. Мәсет был яктан көслө социаль характерға әйә, ул туғанлыҡты нығытыуға ярзам итә.

«Аллаһ йорттары мәсеттәрҙе, бары тик Аллаһка һәм Ахирәт көнөнә иман килтереүселәр генә торғоза». (Тирмизи риүәйәте. Тәүбә сүрәһе 18 аят). Мәсеттәрҙе торғозу ике төрлө була, матди төзөү һәм мәғәнәүи калкытыу. Матди – таш өстөнә таш куйып бина һалыу, мәсет сығымдарын күтәрәү, мәғәнәүи торғозу иһә – Аллаһ йортонда намаз укыу, Аллаһының исемен зекер итеү, мөбәрәк китабы Көрһән укыу, доға кылыу, ғилем алыу менән торғозу. Ике мәғәнә лә үрҙә зекер ителгән аятта килә. Ике ғәмәлдә лә иман әйәләре генә башкара.

Мәсет һалыусыларға йәки төзөүҙә булышыусыларға Аллаһы Тәғәлә йәннәттә йорт һалды, йәғни әзер. Пәйғәмбәрәбез Мөхәммәд салләллаһу ғәләйһи үә сәлләм кешеләрҙе мәсеттәр һалырға саҡырған һәм уларҙы хәйерле хәбәр менән шатландырған: **«Кемдер Аллаһ ризалығы мәсет өсөн һалһа, Аллаһ уға йәннәттә йорт һалыр».** (Хәзис әл-Бохари һәм Мөслимдән). Ибн Мәджә һәм Ибн Хәббәт килтергән хәзистә лә пәйғәмбәрәбез безҙе яҡшы хәбәр менән һөйөндөрә: **«Аллаһ исеменә менән мәсет һалған кешегә Аллаһы Тәғәлә Йәннәттә йорт һалды»**, - ти.

Мосолмандар һәр ваҡыт мәсет төзөү булһынмы, мәсеткә ярзам итеү булһынмы, был изгелектә көстәренән килгәнсә үз өлөштәрен индерәләр. Башкаларҙы ла ошо сауаплы ғәмәлгә өндәйҙәр. Ибн Ғәббәс тапшыра, пәйғәмбәрәбез әйткән ти: **«Кем Аллаһ ризалығы мәсет өсөн төзөһә, Аллаһ ул бәндәһенә шул мәсет миҫалында йәннәттә йорт төзөр».** (Саһих хәзис).

Кеше үзәнә, ғайләһенә йәшәү өсөн йорт һалыуға күпмелер көсмәһән сарыф итә. Йорт һалғанда ял итеүҙәргә, кейем-һалым һәм башка шуның кеүек нәмәләргә булған сығымдарын кәметә. Хатта ашауға ла аҡсаһын бик кысып тотта. Бөтә эштәрен төзөлөшкә бағлай. Бурыска сума, ауыр эш эшләп сәләмәтлеген какшата. Ни сәбәпле кеше был эштә бер әйберен дә кызғанмай һуң? Әлбиттә ул өйҙө үзә, ғайләһе, балалары өсөн қора. Ул унда үзә йәшәйәсәк. Ләкин бәндә донъялағы йортонда күпме йәшәр? Был йәшен ялтырағандай ғына кысқак ғүмеренең аҙағында, үлемдән һуң ятасак бәләкәй генә тар кәберенә шул йортонан нәмә алып китәр? Ә бына үзәнән һуң қаласак, Аллаһ мәсетен һалыуға көс түгергә кәрәк. Бының менән ул үзәнә ахирәттә йорт һала бит, йәннәттә, мәңгелек тормош итәсәк оҗмағ бақсаһында.

Әзәм балаһы вафат булып был фани донъянан киткәс, уның ғәмәлдәре киҫелә, қалдырған-төзөгән нәмәләре файза килтереүән туктай һәм донъялыкта туплаған малдары, төзөгән йорттары өсөн Аллаһ алдында яуап тотасак. Бәлки был малдары-йорттары балалары өсөн ызғыш-талаш ере булып. Шуның өсөн үзәндән һуң да мосолмандарға файза килтереп, тирә-йүнгә нур, изге тәрбиә һибеп тороусы мәсеттәр өсөн түгелгән көс ул бәндәгә әжер-сауап килеүән туктамай. Пәйғәмбәрәбез әйтә: **“Әзәм балаһы вафат булғас та уға барып тора торған изгелектәрә: қалдырған ғилемә, изге балаһы, миҫас иткән Көрһән нөсхәһе, мәсет төзөүгә индерелгән өлөшө, мосафирҙар өсөн һалдырған йорто, ағызып қалдырған йылғаһы, үзә иҫән-һау сақта малынан сығарған сазақаһы. Ошо нәмәләрҙән сауабы үзә артынан өзлөкһөз барып торор».** (Ибн Мәджәһ).

Азағы 9-сы биттә.

Азагы. Башы 8-се биттә.

Кеше мәсет халыуға үз өлөшөн индереп, үзе вафат булғас та, ул мәсеттә әйтелгән азан һайын, кылынған намаз, Аллаһты искә алып әйтелгән зекер, доға, салауаттарзан, һәр Көрбән Кәрим өйрәнүселәрзән дә әжер сауап бара. Мәсет халыу һәм уны төзөк хәлдә тотоуу отошло сауза булып тора.

Мәсет төзөлөп бөткәс тә, халыкка хезмәт итеүсә мәсеттәрзән эшсәнлегенә ярзам итеү өсөндә әжер хак. Әнәс ибн Мәлик әйтә: «**Кем мәсет якты булһын тип шунда шәм кабыза, фәрештәләр һәм Аллаһтың фәрешен күтәрәп тороусылар шул шәмдең уты һүнгәнсе ул бәндәнең гонаһтары ярлыкаузы һорап доға кылыузан туктамастар**». Аллаһ йорттары мәсеттәр йылы булһын, якты булһын, мосолмандарға тәһәрәтләнеү өсөн һыузар өзөлмәһен тип мәсеттең электр сығанағы, газы, һыузары һәм башка сығымдарын күтәрһең, был да шул шәм яктыһы кеүек булып, инша Аллаһ. Күп вакытта мәсеткә йөрөүсә мосолмандар үззәрә килгән мәсеткә ярзам итеү түгел, киреһенсә мәсеттәрзән сығымдарын арттыралар ғына. Шуға күрә, кышкы һалкындарза мәсетегез йылы икән, уның газы өсөн ошо сазаканан түләнгән. Тәһәрәтханала һыу килә икән, тимәк һыуы өсөн дә түләнә, кистәрән якты икән, электр энергияһы өсөндә исәпләшкәндәр.

Мәсет имамы һеззәң өсөн, һеззәң балаларығыз өсөн тырыша бит. Шуны аңлағыз - мәсет имамы һеззәң һәр кайһығыззы йәннәтле итеп күрергә теләй бит, Аллаһының фирдәүес баксаларына инһендәр тигән ниәттән сығып эш итә бит! Был донъяла без өс көнлөк кенә кунакта, ә кунак булыузың түрә – мәсеттәр. «**Мәсжид ул – Аллаһы Тәғәләнең йорто. Мәсжидкә килеүсә Аллаһы Тәғәләнең кунағы булып һаналыр**». Аллаһтың хөрмәтле кунактарынан булып. Әгәр бер йомарт кешенең ихатаһына керһең, кунак буларак хужаның һый-хөрмәт хөрмәттәрән алаһың. Хужала булған ихтирам да мәртәбәгә ирешәһең. Ә инде йомартарзың йомарты, ғәләмдәрзән Раббыһы булған Аллаһтың кунағы тураһында нимә әйтергә! Аллаһ Тәғәлә әйтә: «**Ысынында, Минең еремдәгә йорттарым – мәсжидтәрдер. Минең кунактарым, шул мәсжидтәргә**

йөрөүселәр. Күпмә эзәм үз өйөндә пакланып, йорттомда кунак булһа, уға йәннәттәгә Туба ағасы. Хужаның бурысы, кунағына йомарт булыуы». (Кодүси Хәзис).

Аллаһ Тәғәлә мәсетемә килгән кунағыма йомарт булыуым - Минең бурысым тип әйтә. Аллаһ Үз кунағына һый-хөрмәте, изгеле үә йомартлығы йөзөнән, бәндәһенең күңеленә иман ләззәтән һала. Һәр даими мәсеттәрзә булып, Аллаһ йорттарына ин йылы хистәрән биреүселәр тураһында: «**Былар - иманлы**», - тип шәһәдәт бирергә бойора. Пәйғәмбәрәбез (с.г.с.) әйтә: «**Әгәр берәүзең мәсжидтәргә йөрөүен күрһәгез, уның хақында: Ул иманлы. - тип шәһәдәт бирегез**».

Пәйғәмбәрәбез Мөхәммәд ғәләйһис сәләмдең мәсет хақында әйтелгән хәзистәрәндә: «**Аллаһы Тәғәлә алдында ин яратқан ер – мәсжид, ә һөймәгәнә – базарзар**» (Мөслим).

Шулай ук икенсә хәзисендә Пәйғәмбәрәбез: «**Аллаһ йортна йөрөүгез сазакә, мәсеткә барыуының һәр азымы һайын бер сауап язылып, бер гонаһ бөтөр, азымы табан озонлого менән хисапланыр, мәшәкәт сигеп барғанда сауап икеләтә булып**», - тигән.

«**Киәмәт көнөндә Аллаһы Тәғәлә: «Кайза минең күршеләрем?» – тип һорар. Фәрештәләр: «Йә Раббыбыз Аллаһ, ә кемдәр һинәң күршеләрен?» – тип әйтерзәр. «Кемдәр мәсжидкә йыш йөрөнө», – тип Аллаһы Тәғәлә яуап кайтарыр**».

Мәсет һәм башка изге эштәрзә күрһәтелгән һәр ярзам - бары тик Аллаһ ризалығы өсөн генә саф, ихлас ниәт менән генә нығытылырға тейеш.

МОСОЛМАН КӘРЗӘШТӘРЕБЕЗ!

Мәсеттәрзә төзөүгә игтибар итегез, Аллаһ йорттарын төзөүгә һәм ремонтлауға ярзам итегез!

Әй, мосолман кәрзәштәрәбез, ғафил булмайык, кемдәрзән үзә был доньянан киткәс тә килә торған сауап эшләһе килә, ошо хәйерле эшкә ярзам итәйек! Шул унайзан кулдан килгәнсә ярзам итеүегеззә һорайбыз. Хатта фитыр сазакәһын имамға тапшырғас, ул уны тейешле урынға тапшырыр. Бер яктан имамдарза ошо сазакәға мохтаж кешеләрзән һанала, улар эш хақы алмай бушлай эшләүселәрзән. Бирелгән сазакәһын тулыһынса үззәрә

өсөн тотонорға тейешле хаклы булһаларза, күбәһе Аллаһ ризалығы өсөн тип мәсет файзаһына, уның төзөлөшө һәм ремонтына тотоһалар. Шуға һеззәң эшегез сазакә биреүзә һәм уны нимәгә тотоһуын онотоу, шул сакта ғына был эшегез игелек кылғандан һаналыр.

Әбдәлхәмид Мәхмүд Тахмәздың Хәнәфи фикһ китабында әйтә: сазакә фитр бүлегендә – фитыр сазакә ала алыуысыға зәкәткә мохтаж кеүек бәндәләр инә тиелгән. Ә инде зәкәт шул ук китапта Аллаһ юлындағы эштәргә бүленә тиелгән. Аллаһ Тәғәләнең әйткәнә: **Иннәмә-ссәдәкаатү лилфүкараа'и үәл-мәсәәкиини үәл-ғәәмилиинә ғәләйһә үәл-мү'әлләфәти кулүүбүһүм үә фи-ррикааби үәл-ғааримиинә үә фии сәбиили-лләәһи үәбни-ссәбиили фәрридатәм-минә-ллааһи үәллааһу ғәлиимүн хәкним**.

Аллаһ хөкөмө буйынса, сазакәлар тик фәкирзәргә, хәйерселәргә, зәкәт йыйыуысыларға, күңелдәрән (иманға) йәлеп итеү өсөн һәм колдарзы азат итер, бурыс түләр. Аллаһ юлында сарыф итер, мосафирзарға бирер өсөн генә тейеш. Аллаһ белә, Ул Хикмәтле! Тәүбә сүрәһе, 60 аят.

...(шундай эштәргә) Аллаһ юлында булғандарға тиелгән. Өстәгә аят һәм хәзистәрзән сығып мәсет төзөү Аллаһ кушкандарын үтәү бит. Сазакәларыбыззы кызғанмайык, иншаАллаһ, кәбер ғазабынан күләгә, Киәмәт күперән үтергә нур, Аллаһ йәннәттәрәнә инергә алып барған юл булып!

Әбйәлил районының Аскар ауылда мәсет төзөлә. Ошо Аллаһ йорттоң төзөүгә үз өлөшөбөззә индереп калайык: фитр сазакәһы ла, зәкәттә лә, ябай даими хәйер сазакәһы түбәндәгә исәпкә күсерәйек.

Карточка номеры: 2202 2004 6545 1514. Гайсин Саифулла Ахметшарифович.

Йәки ошо телефон номеры буйынса +7 962 535 9481 күсерергә мөмкин.

Аллаһ Тәғәләнең рәхмәтендә үә бәрәкәтендә булығыз. Һаулык һәм именлек һезгә мосолман кәрзәштәрәм! Тамук утынан котолоп, Аллаһ йәннәттәрәнә инергә насип итһен!

Назир Сабитов, Таштимер ауылы мәсетенең имам-хатибы.

Газит укыусыларга үзөбөзөң тирэлгө тәүгө мәсеттәр хақында һөйләп үтмәксемен. Балапан ауылындагы собор мәсете 1801 йылда төзөлә һәм эшләй башлай. Мәсеттең тәүгө имамы Балапан Мәгисовтың кинйә улы указы мулла Ғөбәйзулла Балапанаов (1704-1841) була (Яңы Балапан ауылынан Нәбиуллиннарзың олатаһы). Уның кәбере Иске Балапан ауылы зыяратында .

Указы мулла Котлогужа Казансурин (1784-1825) 1825 йылға тиклем имам була, ә Ғөбәйзулла Балапанаов 1834 йылға тиклем указы азансы, 1834 йылдан алып указы мулла Абдулхәким Бустанов (1811-...) имам була. Абдулхәкимдән һуң указы мулла (1831-...) Мирхажитдин Абдрахимов имам вазифаһын башкара. Төрлө йылдарза Сөләймән Ғабдулһапапов имам һәм мөгәллим сибиян була (дөрөсө санбиян, йәғни способный исполнять должность имама), был дәрәжәгә 1822 йылдың 30 апрелендәгә указ менән тәғәйенләнә. Мәзин Шәрәфетдин Ғабдулмәзитов 1854 йылда 71 йәштә була. Дүләткази Хисамитдинов 1906 йылдан мәзин вазифаһын башкара. Мәхәлләлә 212 ир һәм 160 катын-кыз була.

Йәнекәй ауылында собор мәсете 1854 йылда һалына. Мәхәлләлә 83 ир һәм 82 катын-кыз була. Шулай ук (приходом причислены деревни Аславо 7 верст 103 муж, 101 жен, деревня Ново-Балапаново 1 верст 62 муж, 61 жен). Тәүгө имам указы мулла Ғүмәр Йәнекәйев була (1808-...). 1854 йылдың март айынан имам вазифаһын башкарган Даут Ғүмәрөвкә 1901 йылда 70 йәш тип билдәләп үтелә документта.

Мәзин Мөхәмәтсафа Хөсәйенов (1833-1862) 1861 йылдың азансы була. 1883 йылдың 18 июненән Мөхәмәтзада Хөсәйенов (Йәнекәй ауылы Хөсәйеновтарзың олатаһы) мәзин һәм мөгәллим сибиян вазифаһын үтәй. Икенсе имам вазифаһын һибәтулла Мөхәмәтов (Ғәбдин ауылы Әмир һәм Сәмситдин һибәтуллиннарзың атаһы) 1911 йылдың 3 июленән 1911 йылдың ноябрь айына тиклем башкара.

Яңы Балапан ауылында 1900 йылға тиклем мәсет булмай. 1903 йылда ахун Рәсүлевтың күрһәтмәһе буйынса биш намаз укый торған мәсет һалына. Ауылда 1878 йылға саклы Мырзакай Балапанаов мулла була. Элек мулла тип Көрһән укығандарзы ғына әйтмәгәндәр, ә белемле, укыған кешеләрзә лә хөрмәтләп мулла тип йөрөткәндәр. Мәсет төзөлгәс, Йәһүзә Ғилманов исемле мулланың 1926

ТӘРБИӘ НИГЕЗЕ - ДИН

йылға хәтлем имам булыуы документтар менән раслана.

Байым ауылында собор мәсете 1804 йылда төзөлә (приходом причислена деревня Туишево 1/2верст, число душ: муж 500, жен 440). 1834 йылда Байым ауылы мәсетендә 1777 йылғы указы мулла Биккүзә Йыуашбаев имам-хатип вазифаһын башкара. Хәлиулла Ғәлимйәнов 1871 йылдың 5 октябрәндәгә указ менән тәғәйенләнә. Мөхәмәтсафа Әхмәтгәрәв 1882 йылдың 13 декабрәнән 1902 йылдың 17 гинуарына тиклем имам-хатип һәм мөгәллим вазифаһында була. Ахун Рәсүлевтың рапортынан күренүенсә, имам Хазвана (Казыуан) Хитабуллин 1907 йылдың 3 июненән, ә мәзин Собханғол Ғилимйәнов 1909 йылдың 31 октябрәнән мәсеттәр ябылғансы имам һәм мәзин вазифаһын башкара.

1917 йылдың 10 сентябрәнән Туйыш ауылында биш намаз укый торған мәсет асыла. Ошо йылдан алып мәсеттәр ябылғансы Туйыш мәсетендә имам-хатип вазифаһын Хазвана Хитабуллин башкара (Байым ауылы Сәһемән Хитабуллиндың атаһы). Зариф мулла указы азансы вазифаһын үтәй.

Моракай ауылында собор мәсете 1811 йылда асыла. 1856 йылға саклы мәсеттә указы мулла Хәсән Илгинин (1797-1856) имам вазифаһын башкара. 1834 йылда указы азансы вазифаһын 1771 йылда тыуған һағынбай Хәмзин үтәй, ул 1852 йылда үлгән. Мөхәмәтзариф Йәрмөхәмәтов мулла, ағаһы Килмөхәмәт Йәрмөхәмәтов указы азансы вазифаһында була. 1859 йылдан Мөхәмәтзариф Йәрмөхәмәтов Әлмөхәмәтов (документта шулай язылған) имам һәм мөгәллим сибиян вазифаһында булған. 1883 йылдың 12 сентябрәнән (указ №4010) мәзин Мөхәмәдиә Килмөхәмәтов

Йәрмөхәмәтов (документта шулай язылған) имамитептәғәйенләнә. Ырымбур губернияһы Правлениеһының 1916 йылдың 10 октябрәндәгә 917-се указы менән мәзин Афзалетдин Мөхәмәтзарипов (Байым ауылынан Зарипов Мөнир ағайзың олатаһы) мәсеттә имам-хатип вазифаһына тәғәйенләнә. Ғәбдин ауылында собор мәсете 1830 йылда асыла (приходом причислена деревня Яйкарово 4 верст) 1860 йылдың 21 декабрәнән азансы булып Мөхәмәтйәнов Ғималетдин, Мөхәмәткөнәфиә Әхмәткирәев указы мулла булып төрлө йылдарза хезмәт итәләр. 1908 йылдың 24 майынан (указ №2323) имам итеп Хәбибулла Әхмәтов-Ғәлиев (документта шулай бирелә) тәғәйенләнә. 1915 йылдың 19 декабрәндә Ырымбур губернаһы правлениеһы указы менән имам итеп Хәсән Мөхәмәтхафизов тәғәйенләнә.

Абзак ауылында собор мәсете 1829 йылда асыла. Мәсеттә төрлө йылдарза имам-хатип булып Усман Ғүмәрөв (1788-1858), указы мулла Фәхрәтдин Юлдыбаев (1817-...) хезмәт итәләр.

Башкорт халкында балаларға белем биреү ислам динен кабул иткәс башлана. Шуға күрә бер нисә быуаттар буйы мәзрәсәләрзә дини укытыу тарала. Унда башлыса дин алымдары, ислам мазәһибәтә өйрәнелә. Мәсеттәрзә ойшторолған мәктәптәрзә балаларға дини-әхлақи тәрбиә биреү мәсеттең төп бурысы булған. Шулай за Көрһән сүрәләрен, ғәрәп алфавитында хәрәфтәрзә өйрәнү төп максат һаналған. Әлбиттә, собор (манаралы) мәсеттәр һәм биш намаз укый торған мәсеттәрзәгә мәктәптәрзә, гуманитар фәндәрзәң нигеззәре лә индерелгән.

Азагы. Башы 10-сы биттә.

Халкыбызды иманға, тәртипкә өндәгән дин һәм иман кайта бөгөн. Ислам тәғлимәтенә йәнә-тәнә менән хезмәт иткәндәй йәш укымышлыларды тәрбиеләү бурысы тора. Сөнник яңы ауылдарзағы мәсеттәрзә оло йәштәге муллалар эшлэй. Юкка сығыу сигенә еткән динде аякка бастырыу өсөн мәсет, мәхәллә һәм унда-бында эшләгән мазрәсәләр менән генә сикленеп калырға ярамай. Мәсеттәрзә азым һайын төзөү һәм эшләтеү зарур.

Илебездә үзгәртеп короузың саф елдәре иҗәп, донъялар иркәнәйгәс, ауылдарза иман йорттары, мәсеттәр асыла башланы. Бездә тирәләге Абзак, Байым, Туйыш, Моракай ауылдарында мәсеттәр эшлэй. Оло йәштәге имам-хатиптарыбыз халык араһында ихтирам яулаған Яңы Балапан ауылында Даян Ситдиков, Әсғәт Әғзәмов (Иҗкә Балапан), йәш имам-хатиптар Ирес Илһамов (Байым), Даян Фәтхуллин (Моракай) халыкка дин нигездәрен, Корбан, Ураза байрамдарында һөйләгән вәғәздәрендә әхләктәрбиә биреүзә үзәренәң төп максаты тип һанай.

Яңы Балапан ауылында мәсет эшләү хыялы менән мәрхүмдәр Нәсип Ниғмәт улы Зәйтүнәв, Нәфисә Афзал кызы Мәғәсүмова, ауылдың имам-хатибы Мөҗдәбә Хәкимйән улы Кәнәғәтуллин бер нисә йыл янып

йөрөнәләр, әммә акса юктыктан был эш был эш тукталып торзо. 2013 йылда Бөйөк Ватан һуғышы ветераны Хәснәлла Буранбаевтың балалары, Кырымда йәшәгән Марат менән Сергей Буранбаевтар тыуып үскән ауылдарына кунакка килгәндә, иман йортон төзөүзә спонсор булып тәүге иғәнәне индерәләр, акса етмәһә, был эштә артабан да ауылдаштарына ярзам итергә вәғәзәләйзәр. Шул ук йылдың көзөнә ауылдың ир-егеттәрә мәсеттең бураһын мүкләп күтәрәп тә куялар. Икенсе йыл яззан эштәр әүземләшә: ауыл Советы депутаты Айбулат Солтанов һәр эште ойштороп йүгерәп йөрөнә, төзөлөшкә йәштәрзә йәлеп итте. Изге башланғыска ауыл халкы ла аксалата ярзам итте, бөтә эштәр өмә менән башкарылды.

Мәсетте төзөүзә Урал Шафиков, Фирғәт Зәйтүнәв, Илдус, Юлай һәм Ғәлим, Мөхәмәдиевтар, Фазыл, Хәсәйнов, Ғимази Малыбаев, Мөҗдәбә Кәнәғәтуллин һәм башка ир-егеттәр ихлас катнашты. Ауыл халкының берзәмлеге, уңғанлығы аркаһында тиз арала иман йорто калкып сықты. Бинаның әсен ауылдың катын-кыззары һыланьлар, буянылар, йыузылар.

Халкыбыздың бөйөк улы, донъя күләмендә танылған ғалим Әхмәтзәки Вәлиди «Башкорт иле менән хушлашыу хаты»нда бәйән итә: «Кулығыззан килгән хәзәр әһәмәт бирә торған мәсәләләрегез шулдыр:

дин һәм телебездә һаклауға ғәйрәт сарыф итеү. Иң әшәкә йәберләүзәр ошо ике нигездә, йәғни дин һәм милли тел өстөндә эшләнәсәк. Был тәңгәлдә һис бер һиндәй ойшма йәшәтеп булмас, сөнки ул совет үчреждениелары тарифынан буйһондоролоп, уларзың мәнфәғәтенә хезмәт итәсәк. Шуға күрә дин һәм тел өсөн көрәште закон рөхсәт иткән саралар менән дә, йәшерен рәүештә лә алып барыу мотлак буласак». Көнәлгәре әйтәлгән был фекер, кызғаныска каршы, дөрөскә сықты.

Ата-бабаларыбыз хәләл көстәрә менән төзөгән изге йорттарыбыз - мәсеттәрәбез, шағарак короу урынына - клубтарға әйләндерелдә, уларзың ауылдарыбызға йәм бирәп, иман нуры таратып ултырған манаралары колатылып, халкыбызды изгелеккә, инсафлыкка, әзәпләлеккә өйрәткән иң арзаклы дин әһәлдәре, муллалар йә һөргөнгә ебәрелдә, йә атып үлтерелдә.

Халкыбыздың саф күнәлә гүзәлләккә ынтыла, мәсеткә йөрөүселәр көндөнкөн арта, динлә илдә бәрәкәт, бәхәт, тәртип булуың аңла, ололар менән йәштәр зә килә.

Рәжәп Малыбаев,
Яңы Балапан ауылы.

(Мәкәлә Ырымбур өлкә архивынан алынған материалдарға таянып язылды).

Фотола: Яңы Балапан ауылындағы хәзәрә мәсет.

Аллаһы Тәғәлә үзә донъяла, әхирәттә лә бик миһырбанлы. Мосолман да каты бәгерлә булырға тейеш түгел. Күңәлендә шәфкәт һәм мәрхәмәт йөрөткән кеше һәр төрлә хөрмәткә лайыктыр.

Пәйғәмбәрәбез (уға Аллаһтың бер рәхмәтә һәм сәләмә булһын) бер хәзисендә былай ти : «Аллаһы Тәғәлә рәхмәт һәм мәрхәмәтен йөз өлөшкә айырзы. Уның тукһан туғыз өлөшөн үз янына калдырып, калғанын Ер йөзөнә төшөрзә. Бына шул бер өлөш мәрхәмәт аркылы кешеләр бер-берәһенә шәфкәтлә булыр».

Каты күңәлләләр, башкаларға золлом һәм ғазап кылуысылар донъяла ла, әхирәттә лә бәхәтлә була алмас. Ислам динә каты күңәлләлектә һарам кылғандыр.

Бер вақыт Мөхәммәт пәйғәмбәрәбез ейәнә Хәсәндә косаклап үпкәндә Әкрә ибне Хәбис атлы иптәше күрәп кала ла: «Тимәк, балаларзы үбәһегез... Ун балам бар. Мин уларзы һис касан да үпкәнем юк», - ти. Пәйғәмбәрәбез уға исе китеп карап тора ла: «Мәрхәмәт итмәгән кешенәң үзәнә лә мәрхәмәт

ИСЛАМ ӘХЛӘКТАРЫ

*Ислам динендә шәфкәтлелек
һәм ярзамсылык «мәрхәмәт»
тип атала.*

кылынмас», - ти. Ислам динә кешелектә бер көзәнәң ағзалары кеүек күрә. Көзәнәң ағзалары бер-берәһенә булышқан, тулыландырған һәм көзә сәләмәтлеген һаклаған кеүек, мосолмандар бер-берәһенә таянып, ярзам кулы һузып, кайғыһын уртаклашып, мәрхәмәт һәм шәфкәтлек күрһәтеп, хөрмәттә арттырып, йәшәйештә дауам итергә тейеш. Изгелек итеүзә, яман эш кылуызан һаклануызан бер-берәбезгә ярзамлашығыз, гонаһ кылуыза,

дошманлык эштәрәндә ярзамлашығыз. Гонаһлы булып, Аллаһ каршыһында яуап биреүзән куркығыз. Аллаһтың язаһы бик тә хәтәр булыр. (сүрә 5; 2).

Мосолман кешелеккә генә түгел, тәбиғәткә, коштарға ла, хайуандарға ла, гөмүмән, бар нәмәгә карата мәрхәмәтлә булырға бурыслы.

Сәфинә Хәкимова, Башкортостан
Языуысылар берлеге ағзаһы.
Магнитогорск калаһы.

9 МАЯ - ДЕНЬ НАЦИОНАЛЬНОГО ТРИУМФА, НАРОДНОЙ ГОРДОСТИ, ДЕНЬ СКОРБИ И ВЕЧНОЙ ПАМЯТИ

Главное событие – военный парад на Красной Площади, в котором приняли участие 11 тысяч солдат и офицеров, 131 единица вооружения и спецтехники. На трибунах у стен Кремля разместились почетные гости праздника, среди них – Шейх-уль-Ислам, Верховный муфтий, Председатель ЦДУМ России Талгат Сафа Таджуддин.

Президент России – Верховный Главнокомандующий Вооруженными Силами РФ Владимир Владимирович Путин обратился с поздравлением к ветеранам, военнослужащим и ко всем гражданам нашей державы. В своем выступлении Президент говорил о Дне Победы, который дорог каждому россиянину, отметив подлинный патриотизм, во все времена присущий

всему великому союзу братских народов России. Национальный лидер великой Отчизны уделил особое внимание специальной военной операции в Донбассе и на Украине, подчеркнув ее упреждающий характер и необходимость для безопасности России: «**Это было вынужденное, своевременное и единственно правильное решение. Решение суверенной, сильной, самостоятельной страны**». Отдавая дань памяти тем, чью жизнь отняла Великая Отечественная война, погибших мирных жителей Донбасса и российских воинов, павших смертью храбрых в праведном бою, В.В.Путин объявил минуту молчания. Завершая выступление, **Верховный Главнокомандующий** сказал: «**Те, кто сокрушил нацизм в годы Великой Отечественной войны, показали нам пример героизма на все времена. Это поколение победителей, и мы всегда будем равняться на них. Слава нашим доблестным Вооруженным Силам! За Россию! За Победу!**».

В этот же день в Москве, как и во всех городах России, состоялась акция «Бессмертный полк», в которой также принял участие В.В.Путин, прошедший по Красной площади с портретом своего отца-фронтовика.

В связи с праздником - Днем Победы в адрес ЦДУМ России поступило множество поздравительных телеграмм: от Президента России В.В.Путина, Председателя Правительства РФ. М.В.Мишустина, глав и губернаторов ряда регионов, руководителей общественных и религиозных организаций, руководителей РДУМ и прихододев.

Уважаемый муфтий!

Поздравляю Вас с Днем Победы. Этот священный праздник отмечает вся Россия, он дорог каждому из нас. Мужество и самоотверженность наших предков всегда будут для нас вдохновляющим примером. Они встали на пути врага, с честью прошли через все испытания, отстояли свободу и независимость Отечества! И победили!

Желаю Вам успехов, здоровья и всего самого доброго.

В. Путин

Уважаемый

Верховный муфтий!

Поздравляю Вас с Днем Победы. 9 Мая - священный праздник, который занимает особое место в сердцах миллионов наших граждан. Нет такой семьи, которую бы не затронула Великая Отечественная война. В каждой есть свой герой.

Память о воинах-победителях, о тех, кто мужественно сражался на фронтах, ковал победу в тылу, кто ценой своей жизни спас Родину от фашизма, объединяет разные поколения.

Сегодня это единение дает нам силы противостоять любым угрозам и вызовам. Делать все для того, чтобы Россия была великой державой, могущественной и процветающей.

Желаю Вам в работе на благо России и ее граждан. Мира и благополучия.

М.Мишустин

— **НОВОСТИ**
— **ОНЛАЙН ТРАНСЛЯЦИИ МЕРОПРИЯТИЙ**
— **И ПЯТНИЧНЫХ ПРОПОВЕДЕЙ**

Верховный муфтий
Талгат Таджуддин
<https://vk.com/talgattadguddin>

Учредитель: Центральное Духовное управление мусульман России
Адрес редакции и издателя:
450057, Республика Башкортостан,
г. Уфа, ул. Тукаева, 50
Тел: (347) 250-80-86, Факс: 250-80-99
Главный редактор: Зубаерова И.М.

Уважаемые читатели! Относитесь с почтением к газете, не используйте ее в недостойных целях!

Сайт: www.cdum.ru
e-mail: maglumat@cdum.ru
Дата выхода в свет: 07.07.2022 г.
Объем: 12 полос Тираж: 2000 экз.
Заказ № 7946

Отпечатана в ООО РПК
«Формула», 450001,
Республика Башкортостан,
г.Уфа, ул.Комсомольская,
д.2, корпус 9
Цена бесплатная.

Газета издается при содействии и финансовой поддержке некоммерческого благотворительного «Фонда поддержки исламской культуры, науки и образования»
Газета зарегистрирована в Министерстве РФ по делам печати, телерадиовещания и средств массовых коммуникаций, св-во ПИ №77-11980 от 04 марта 2002 г.